جىلى ۆاقتشا كومەنس (بولشەۆيك) پارتيياسى

ەڭبەكشى قازاق

كوندە شىعادى.

قازاقستان ولكەلىك كەڭەس كامىيتەتى مەن ولكەلىك ۆ. ك. پ. (ب) كامىيتەتىنىڭ گازەتى.

1921 - ىنشى جىل نويابىردىڭ 7 - سىندە شىعا باستادى.

باسقارما ٴجانا كانتور ادرەسى: قىزىل وردا، بوزىرنى پوشتا ۇيىندە.

ЭНБЕКШИ КАЗАК
Ежедневный орган
ЦИК и Крайкома В. К. П. (б)
Казреспублики.
Год издания пятый.
Адрес: Кзыл-Орда, редакция газеты „Энбекши Казак“.

№ 75 (512) — 1926 جىل، اپرەلدىڭ 8 - ى، بەيسەنبى — № 75 (512)

ۇلتتار بىرلىگى تۇۋرالى شەشەرىن جولداستىڭ ٴسوزى.

گەرمان كومەنەس پارتيياسى بىرلىككە شاقىرادى.

شەشەرىن جولداس نە دەدى.

ماسكەۋ. - ۇلتتار بىرلىگىنىڭ جايى تۋرالى شەشەرىن جولداس ماسكەۋ جورنالشىلارى مەن جاسالعان ٴبىر اڭگىمەسىندە مىنانى ايتىپ بەرىپتى: -

كومەنىس پارتيياسى بىرلىككە شاقىرادى.

«اربانى قىستاۋ شانانى جازدان».

جامان توقىمنان جاقسى ەگىن كۇتبە.

كاپەراتيپكە سىن.

اپرەلدىڭ 6-ندا شىققان «مز- بەستىياە گازەتى ورتالىق كاپەراتيب سايوزىنىڭ ماسكەۋدەگى اشىلعان سىيەزى تاقىرىبىنى «كاپەراتيپكە سىن» دەگەن باس ماقالاسىندا جازادى: «ار بىر ساۋدا ۋيىمى سىناعاندا، الدىمەن ونىڭ قىمبات يا ارزان ساۋدا قىلاتىنىن، ۋستىمە شىعىندارىنىڭ كوبىن سىناۋ كەرەك. جاسىراتىنى جوق، مەملەكەت ساۋدا-ۋيىمدارىندا كاپەراتيب ۋيىم- دارىندا زاتى ئالى بولسا قىمبات، ۋستەمە شىعىندارى كوپ. كوبىنەسە ساتقان تاۋارعا 9 - 10 پىروسەنت، بولشەكتەپ ساتقان تاۋارعا 18 - 20 پىروسەنت ۋستەپ باعا قوسىلادى. بۇل دەم كوپ. سوندىقتان ۋنەمشىلدىك ئتار- تىبىن ورناتىپ ورىنسىز شىعىندارى

- لاقتىرتۋ» سالعىن قاراۋدى، شاشپالىقتى جويىپ ۋستەمە شىعىندارى كەمىتۋگە، ونىڭ ارقاسىندا كاپەراتيب زاتىن ارزانداتۋعا كۇش سالۋ كەرەك.

الايدا كاپەراتيب ۋيىمدارىنىڭ قىزمەتىن از دەۋگە بولمايدى. مىلتىرىمسا قاراعاندا ۋستەمە شىعىندار كەمىپ زات ازدا بولسا ارزانداپ وتىر. بۇل دەۋىر ئىسى. ئبىراق ۋستەمە شىعىن ئالى دە كوپ، سالاقتىق، شاشپالىق ئالى دە بار، تاۋار ئالى دە قىمبات. سوندىقتان بۇل سيەزدىڭ ۋستايتىن ۋرانى-كاپەراتيب تاۋارىن ارزانداتۋ، شىعىندى ازايتۋ بولۋعا ئتيىس. سيەزدىڭ الدىندا تارتىۋ مەن توپماي، ولقىلارىنىڭ ورىندا لىۋىنا ئىسى جۇزىندە اسقاتادىي جول-...وبا جاۋاپ بەرۋىنە سەنەمىز.

ورتالىق كاپەراتيب وداعى وكىلدەرىنىڭ جينالىسى.

ماسكەۋ (ٴC|IV) اپرەلدىڭ 6-سى كۇنى وداق ۋيىندە ورتالىق وداعى ...

شاشىلاتىن تۇقىم قانداي بولۋ كەرەك؟

جەر سىمىزدەرگە دە اپىرۋ كەرەك.

تراكتىر كۋرسى اشىلدى.

قارىز ماسەلەسى.

باسپاسۋز كۇنىنە دايىندالۋ كەرەك.

پارتيا تىرشلىگى

اۇيل تىلشلەرىنىڭ قاتتارى.

مستەردى چانداندرۇغا ياسبا سوز ۋلىكەن سەبەب.

مىندەتنى قىلسا بولمايما؟

بايى بالاسىنان كىشى ئەكەن.

ارزۇانتى بىشاندار.

چە - چەرلەردە نە بار؟

بىرگەن اياقىا جۇرگەم بلمەدى.

مويىنغا تۇسكەن بالادىن يەرمىدى.

قاشان پايدا كورەمىز.

ئەكىنك ئىقمىنى يەرمەى جۇر.

كامىوللى ۋلاي چارلايدى.

سىپىر ۋكنان بولما قاراي چارلاندى.

«بىر بات ۋشتاق كىرەك مەمى!»

اۇيل ارالارى.

ەڭبەكشىلەر اراسىندا.

جاڭا الىپبە قوزعالىسىندا.

اپرەلدىڭ 5 ىندە جاڭا الىپبە قوزعالىسىنىڭ [illegible]

مالدىباي ۇلى.

قاراۋسىز بالالار ماجاردىم بازقانى اشىلادى

[illegible]

— ولكەلىك مەكەمەلەردە —

قازاقستان ىشكى ساۋدا كەمەسەرەتىندە.

ٴجۇن ازىرلەۋ جوسپارىن ىندىسەرە كەلگەندە، ناۋقاندى كوكتەمدە، وتكىزۋ ٴۇشىن قازاقستانعا 78 با كۇن كەزدەمە، ٴجانا 160 مىڭ سومعا قازان كەلتىرۋدىڭ كەرەك ەكەنى ٴبىلىنىدى.

قازاقستان ىشكى ساۋدا كەمەسەرەتى ٴجۇن ازىرلەۋشىلەرگە جومارتداي كەلتىرىلەتىن تاۋارلاردى بىلاي ٴبولدى:

قازاقستان ٴجۇن مەكەمەسىنە 48 با كۇن كەزدەمە، 80 مىڭ سومعا شوپىن تاۋارلار، مەملەكەت ساۋداسىنا 16 با كۇن كەزدەمە، 40 مىڭ سومعا شوپىن تاۋارلار؛ روسسىرعا 15 با كۇن كەزدەمە، 40 مىڭ سومعا شوپىن تاۋارلار.

كەرەكجاراق تاۋارلارىنىڭ جالپى ساناتان الكەلىك جارمەڭكەلەردىڭ اۋىل، تىسرە قويالدى ٴجانا قارالى) ۋزلە مىنا تاۋارلار جىبەرىلەدى:

قازاقستاننىڭ ٴجۇن مەكەمەسىنە 30 با كۇن كەزدەمە، 50 مىڭ سومدىق شوپىن تاۋارلار، مەملەكەت ساۋداسىنا - 10 با كۇن كەزدەمە، 25 مىڭ سومدىق شوپىن تاۋارلار؛ روسسىرعا 6 با كۇن كەزدەمە، 25 مىڭ سومدىق شوپىن تاۋارلارى. بارلىعى 46 با كۇن كەزدەمە، 100 مىڭ سومدىق شوپىن زاتتارى.

جومارتداعى ساۋدا ورىندارى ارقىلى گۇبەرنەلىك جارمەڭكەلەرگە جىركىلىكتى ۇلكەن بازارلارعا مىنا مولشەردە تاۋار جىبەرىلدى:

قازاقستاننىڭ ٴجۇن مەكەمەسىنە 17 با كۇن كەزدەمە، 30 مىڭ سومدىق شوپىن تاۋارلار؛ مەملەكەت ساۋداسىنا-6 با كۇن كەزدەمە، 15 مىڭ سومدىق شوپىن تاۋارلار؛ روسسىرعا-9 با كۇن كەزدەمە، 15 مىڭ سومدىق شوپىن تاۋارلار. بارلىعى 32 با كۇن كەزدەمە، 60 مىڭ سومدىق شوپىن تاۋارلارى.

كەلتىرىلەتىن تاۋارلاردىڭ جالپى مولشەرىنەن 20 پروسەنتىنە كاپەراتىپ ارقىلى ساتىلادى.

قازاقستان بازارىنىڭ جايى. ٴبىرى كەسىپ تاۋارى.

•• قازاقستان بازارلارىندا كەيدەن باسقا ٴبىرى كەسىپ تاۋارى جەتكىلىكتى تۇردە كەلتىرىلىپ تۇردى.

•• سوداردا گۇبەرنە مەنەكەي ۋاقىتتاردا كەيدە، تولىق تۇردە مەنكىزلەيتۇن. سوكمى كەرەك ونداي كەمشىلىكتەر جويىلىپ، مەنكىلىكتى مولشەردە مەتكىزىلەدى.

ىشكى زات ازىرلەۋ ٴىسى.

•• سوكمى ايلاردا ىشكى زات ازىرلەۋ ٴىسى باسەڭدەدى. اسىرەسە قارالىق تەمىرىن ازىرلەۋ باسقالارعا قاراعاندا مۇلدە از. ەلدىڭ ٴبىرى قارالاردىڭ تەرىلەرى. سوكمى ايلاردا از ميلليون تەرى بار.

بيرجە ساۋداسى.

•• قازاقستان ىشكى ساۋدا كەمەسەرىنىڭ باستاۋىنشا، اۋىل-شارۋا تاۋارلارىنىڭ بيرجە قاتىناسى ارتقان، ٴبىرى كەسىپ تاۋارلارىنىكى كەمىگەن.

•• مەملەكەت ساۋدا ورىندارى مەنەن جاي ساۋدەگەرلەردىڭ ساتۋ ٴجانا الۋداعى اينالىسى ارتتى، ال كاپەراتىپتەردىڭ ساتۋى ارتتى. كاپەراتىپتىڭ بيرجە ساۋداسى مەملەكەت ساۋدا ورىندارى جاي ساۋدەگەرلەردىكىنە قاراعاندا ارتىپ وتىر.

قوسشى ۋداەسىنىڭ ولكەلىك بيۋراسىندا

قوستانايدا قوسشى جايى.

ورتالىقتان بارعان وكىل قوستاناي وكرۋگتىك اتقارۋ كامىتەتىنەن قاۋلى شىعارتىپ قوستاناي ۋەزىنىڭ 10 بولىسىندا تۇگەل قوسشى ۇيىمىن اشپاقشى بولعان. ٴبۇرىنعى قوستاناي وكرۋگتىندەگى جاردەم كامىتەتتەرىن جويىپ ورنىنا جىبەرىلگەن قوردى قوسشى ۇيىمدارىنا بەرەتىن بولعان. بولىستاردا قوسشى ۇيىمىن اشۋعا وكرۋگتىك اتقارۋ كامىتەتىنەن وكىلدەر جىبەرگەن. قوسشى ۋداەسىنىڭ وكرۋگتىك بيۋراسىنا 5 كىسى سايلانعان. قوسشى ۇيىمدارىنا بەرەتىن سەنىم قاعازدار مەن اكتەلەردى ۋاقىتىندا جەركىلىكتى باسپاقانادا باستىرىپ شىعارماق بولعان. وكرۋگتىڭ بولىستىق قوسشى ۇيىمىن سايلاۋعا جىبەرىلگەن وكىلدەردىڭ جۇمىسىن، ورتالىقتان بارعان وكىل ورنىندا انىقتاپ جۇرگەن كورىنەدى. قوستاناي وكرۋگىندە قوسشى جۇمىسىنىڭ بارىسى ماقتاۋلى ەمەستىگى. قالىن قوسشى ۇيىمىنا ماسلاتى كوزبەن قارايتىن كورىنەدى.

اق-توبەدە قوسشى جايى

اق-توبە گۇبەرنەسىنە قوسشى ۇيىمىن اشۋعا جىبەرگەن وكىل ولكەلىك قوسشى بيۋراسىنىڭ كورسەتكەن جوباسى مەن ٴىس قىلماي، گۇبەرنەلىك اتقارۋ كامىتەتىنەن قاۋلى شىعارتتىرماي، ٴبىراق بولىستان قوسشى ۇيىمىن اشىپ، قايتىپ كەلگەن ەكەن، قوسشى ۋداەسىنىڭ ولكەلىك بيۋراسى اق-توبە گۇبەرنەسىنە قوسشى ۇيىمى تەكسى اشىلسىن، گۇبەرنەلىك اتقارۋ كامىتەتى مەن ويلەسىپ قاۋلى شىعارىپ تەكسى اشۋدىڭ شاراسىن ىستە دەپ وكىلدى قايتادان جىبەرگەن. بۇلاي بولۋىنا ولكەلىك قوسشى ۇيىمىنا قارسىلىعى ەمەس، بارعان جولداستىڭ شورقاقتىعىنان بولعان.

قازاقستان اۋىل شارۋا، ملىي ورمان توعاي جۇمىسكەرلەرى وداعىنىڭ ورتالىق باسقارماسىندا.

•• تاشكەن قازاق ۇيەزىندەگى ماقتا ارالى، جۇمىسكەرلەرى مەن جالداۋشىلار اراسىندا شارت جاساۋعا جىبەرگەن وداقتىڭ وكىلى جالداۋشىلارعا ەكى تۇمەن برازرت 19 سوم بولسىن، دەگەن ۇسىنىسىنا ۇ وليەكەندەگى سەيتى ەكىنشى كەسەرتى جانىنداعى بىتىستىرۋ كەسىپسى قاراماعىنا بەرگەن.

•• وداق مۇشەسى بولعان ارعانا جۇمىسقا الىنسىن دەگەن سوزبەن كولىن كورە الماي جۇرگەن باتىراقتار جۇمىسسىز قالاتىن بولعاندىقتان مىسكە الىپ قازاقستان اۋىل شارۋاشىلىق ورمان-توعاي جۇمىسكەرلەرى وداعىنىڭ ورتالىق باسقارماسى جۇمىسقا الىنعاندا باتىراقتار وداق مۇشەسى مەن ٴبىر-دەي الىنسىن دەگەن ۇسىنىستى كەسىپشىلەر وداعىنا كىرگىزبەك بولعان.

قازاقستان كەسىپشىلەر وداعى كەڭەسىندە

•• قازاقستاندا جارمى وقىتۋشىلار كورسەتەتىن كەسىپشىلەر قوزعالىسى جايىندا ساباق كىرگىزىلمەك. جالپى ساباقتىڭ جۇزەگە اسۋىنا قىنى تىرەۋ، ول وقىتۋشىلارى بولعاندىقتان، ول جۇمىسكەرلەرىن ۇيىمداستىرۋ جۇمىسىندا وقىتۋشىلاردىڭ قاتىناستىرۋ ماقساتى مەن كورسەتكە كەسىپشىلىك جايىندا ساباق كىرگىزىلىپ وتىر.

•• جەركىلىكتى ٴمانلى كوروتتاردى باسقارتىپ ٴوزى بىلىكتى مەن باقىلاتىپ وتىرۋعا دەن ساۋلىق كەمەسەرىنى جانىنداعى ولكەلىك باسقارماعا ساباق بولعان.

•• قازاقستان ولكەلىك تۇزۋ كاپەراتيب مەكەمەسى جانىندا جۇمىسكەرلەرى كاپەراتيب ٴبولىمى اشىلاتۇن بولعان، ٴبىز ٴبولىمنىڭ اشىلۋىنان جۇمىسكەرلەر ٴۇشىن كوپ جەڭىلدىك شىعباق.

•• كەسىپ-وتەۋىسى ورىندارىنداعى جۇمىسكەرلەر ٴۇشىن ٴوزى جاساعان ورتالىق كەسىپ-شارۋا ەكەسىنىڭ جوسپارىن دۇرىس دەپ تاۋىپ ٴتيىستى ورىندارعان قارجى سۇراماق بولعان.

قۇلاقتاندىرۋ

اپرەلدىڭ 8 ى بەيسەنبى كۇنى كەشكى ساعات 8 دە قالالىق قامقور ۇيىندە «كانۋزاليس» سەكسيەسىنىڭ تولىق جيىلىسى شاقىرىلادى ۋسى سەكسيەنىڭ جالپى مۇشەسىنىڭ كەلۋى مىندەتتى.

كۇن ٴتارتىبى:

1) قالالىق قامقوردىڭ باياندامالاسى،
2) ٴىس جوسپارىن بەكىتۋ.

ٴبولىم باستىعى تسيبلوپ
قاتشىسى - فيلەپيىنكوپ

اپرەلدىڭ 8-ى بەيسەنبى كۇنى كەشكى ساعات 5 دە قالالىق قامقوردا «سوعىس» ٴجانا دەن ساۋلىق ساقتاۋ سەكسيەلەرىنىڭ ۇيىمداستىرۋ جيىلىسى شاقىرىلادى. ۋسى سەكسيەگە جازىلعان قالالىق كەمىسى مۇشەلەرى ۋاقىتىندا كەشىكپەي كەلۋلەرى كەرەك.

قالالىق كەڭەستىڭ جاۋاپتى قاتشىسى، پرۋدين

«قارا كوز» اپرەلدىڭ 11-ىندە، جەكسەنبى كۇنى ويناتىلاتىن بولادى

بايگەگە كەلگەن 3 پەردەلى 6 سۋرەتتى ٴجانا پرولوگى مەن ەپيلوگى بار. «قارا كوز» اتتى دراما اپرەلدىڭ 8 ىندە، بەيسەنبى كۇنى، ويناتىلاتىن بولىپ ەدى، ٴبىراق دايارلاپ شىعارۋعا ۋاقىت كوپ كەرەك بولعاندىقتان اپرەلدىڭ 11 ىنە قالدىرىلدى. تياتر ارتىسىنىڭ ساعات جەتىدەن كەشىكپەي 10-نان ارتىق ادام سىرتتان شاقىرىلادى.

ويىننىڭ اسا قىزىق بولىپ شىعۋى كۇتىلەدى.

باسقارماعا كەلگەن حاتتار.

قىزىلوردادعى «ەڭبەكشى قازاق» باسقارماسى تومەندەگى جاۋابىما ورىن بەرۋىڭىزدى وتىنەمىن

گازەتىڭىزدىڭ 64 ىنشى سانىندا تورەمباي ۇلى ٴابىش قىزىن قارالاپ جازعانىن قابارىندا مەن دە، ايتامان ەكەن.

ٴابىش قىزى ٴبىرىم قالىڭدىعىم بولعان مەن، ٴۇي دە بولعان كەزى قىلىمى جاربيەلاباي تۇرعاندا بولعان. مەن ٴىس بىلىكتى جال بەرگەنىن كورگەنىم جوق.

قىزداردىڭ مەكتەبىنەن شىعارىن دەۋىن مەنەن كورگەن ٴجونى جوق، ۇيتكەنى: قىستىڭ ۋاقىتىندا 4 قىزدى وقىتىپ جۇرگەن ٴوزى. ٴبىر كىلاسقا 4 قىزدى قالاپ، «قىمباتتى؟» ساباقتارىن ۇيرەتىپ جاتقانىن كورگەن كىسىلەر بولعان. ٴبىر كۇندەرى قىزدار مەكتەبكە كەلمەيتىن بولدى. سەبەبىن سۇراستىرا كەلگەندە: - مۇعاللىم جولداس (كوز مىباي ۇلى) وكاشادا كوكتەلەكى مودەمن ايتىپ جالەمبەتى موي. قىزدارى تۇسكەر كونە قويماي وقۋدان دا، كاماسولىستاندا شەامىز دەپ جۇرگەنى سول ەكەن. وقىپ جۇرگەن 4 قىز شىعىپ كەتتى، باسقالاردىڭ دا وقىماي جۇر كەنمەن، ەكەن؟

- قىزداردى وقىتۋدى مەن مىلەتىنە الام، دەپ جىپ بە قالاتۇن ەدى، ۋستىنداي داعىسى بولعان موي. ساۋت اشۋ مەكتەبىندە مەن دە مۇعاللىم ەدىم.

- بىرسىقۇل ۇلى اتىدا اشىلعان مەكتەپتىڭ مۇعاللىمى ۇرسىزاق ۇزاعالى تەمەنى سويلەيدى دەپ قىزدار بۇزىلعان

الەيسىك قىستاۋىندا جارىيالاپ ٴجۇر. ٴسۇيىنىپ وتىرىپ امان جاقان جالاسى نەسى؟

دانىش قوجبان ۇلى.

*

«ەڭبەكشى قازاقتىڭ» 64 ىنشى سانىندا «قارىندىل ۇلدانى» دەپ مەنى جازىپ قويىپتى. مەن ٴارى ۇلداي، ٴارى پارتياعا مۇشەسىمىن دە ۇزاقتا، ناعىزدا مەندە جوق، ناقاسا تال تۇسىندە تاماق بەرىپ سىناپ قاراسىن. جاڭا اشتى دەپتۇنەر بولىپ، باشىيگە مۇشەلەرى ايتار. ٴبارىن تەكسى شاقىرىپ سۇراسىن.

27 - ىنشى ۇلداپ كەكسى اماسى (قالى بىلەگەن ٴۇشىن بيەنىۋى ٴورىسىنى باستىم.)

جاكيرىن ۇلى.

*

8- ىنشى ەندۇاردا شىققان 8-ىنشى سانىندا «مىزبلەگەن ايەل» گە جاۋابىم: وتكەن امۇتى ايىندا قاراعاندى ملىنىندە جۇرگەن ٴبىز ازاماتتىڭ الىن پارالارىن ۇستاتىپ 3 اي ۇزىتىپ ۇيىندە وتىرۋعا سەبەپ بولىپ ەدىم. راۋدە بولسا، سونىڭ قاتىنى شىعارسىن. بايگىز ۇزىلىنا وتىرىپ قالىپ، ٴبىز قاكسىپ، مىزبلەگەن دەسىڭىز ٴموي. سونىڭ سوزىڭىز شىعار دەيىم، ول ايتىلعان قابارعان تارا كەندى سوت القىندا انىقتارمىن.

مۇندا وتىرۋداعى قابار جازۋشى مىزبلەگەن ايەل ەمەس، جىلىك كەن ايەل بولادى موي دەيىم، ەلەمكەسمەن سوت الدىندا سويلەرمىز

جان سۇلتان تۇرجان ۇلى.

جاۋاپتى شىعارۋشى: مايلى ۇلى بەيسەمبى.
Вр редактор: Б. Майлин.

جوعالعان.

•• ٴۇمبەت قۇرمانباي ۇلىنىڭ قىزىل وردا قالالىق جۇمىسكەر كامىتەتىنەن العان 2177- ٴنومىرلى بەلەتى جوعالعان.

•• مىشم ۇلىنىڭ قىزىل وردانىڭ جاستار كامىتەتىنەن العان مۇشەلىك بەلەتى جوعالعان.

•• سوبيوتىن قىزىنىڭ ورىنبوردا مىلىتسيادان العان 1255-ٴنومىرلى بەلەتى جوعالعان.

•• انىمت ۇلىنىڭ شىمكەنتتەگى مىلىتسيادان العان 242 - ٴنومىرلى بەلەتى جوعالعان.

г. Кзыл-Орда типография Кавгосиздата
Кавглавлита № 177 Тираж 6100 экз.